

چارەنووسی پروژەى فراوانکردنى بەرھەمھێنانى 250 ملیۆن پى سىجا گازى كۆرمۆر

01-09-2024

نووسەرەگان

مەحمود بابان

كورتە : پروژەىەكى سەروو 800 ملیۆن دۆلارى كەوا سى لەسەر چوار كارەكانى تەواوكراوه بەجێبەهێندى
يان لە ئەمسالدا تەواودەكرىت، لێرەدا هەلۆهسته لەسەر زیادبوونى بەرھەمھێنانى گازى سرووشتى ھەرىمى
كوردستان دەكەين و بەدواى ئەوەدا دەگەرین كە ئايا زیادبوونى ئەم بەرھەمە كە لەنۆخۆ و بۆ دەرەوہى
ھەرىمى كوردستان خواستى لەسەر ھەيە دەرھتە يان ئالینگارىيە لەم ناوچەيە و لە داھاتوودا.

رۇۋى 19 ى ئاب 2024 كۇمپانىيى دانەگاز بەفەرمى و بە پاننامە بەك [i] لە [يازى دارايى ئەبوزەببەوہ \(ADX\) وە](#) كۇتايى بە گزىبەستى كاركردى كۇمپانىيى ئىنەرفلېكىسى كەندى ھىنا كە كارى لە تەواوكردى پزۇۋەى گازى كۇرمۇر [KM250](#) دەكرد، بەلام تاوہكو ئىستا باسنەكراوہ كى پزۇۋەكە تەواو دەكات و كەى تەواو دەكرىت؟

پزۇۋەى زىادكردى ئاستى بەرھەمھىننى گاز لەلايەن دانەگاز و ھاوبەشەكانىيەوہ لە كىلگەكانى كۇرمۇر و چەمچەمال دەگەرپتەوہ بۇ سالى 2019 لەكاتى واۋۇكردى "رىكەوتنى 20 سالى فرۇشتى گاز" [ii] لەگەل حكومەتى ھەرىمى كوردستان، بەلام بەھۇى كۇرۇنا و بەردەوامى ھىرشە درۇننىيەكانەوہ چەندىن سالى كارەكانى راگىراوہ و تەواواناكرىت، دوايىن ھىرشى درۇنى كە لە نىسانى ئەمسالدا بوو، بووہۇى كشانەوہى كۇمپانىياكە [iii]، چونكە جگە لەزىانى ماددى بووہۇى گيانلەدەستدانى چەند كرىكارىكى كۇمپانىياكەش.

پزۇۋەبەكى سەروو 800 مىلۇن دۇلارى كەوا سى لەسەر چوار كارەكانى تەواوكرادە بەجىبەدەھىلدرىت يان لە ئەمسالدا تەواوہدەكرىت، لىرەدا ھەلۋەستە لەسەر زىادبوونى بەرھەمھىننى گازى سرووشتى ھەرىمى كوردستان دەكەين و بەدواى ئەوہدا دەگەرپن كە ئايا زىادبوونى ئەم بەرھەمە كە لەنۇخۇ و بۇ دەرەوہى ھەرىمى كوردستان خواستى لەسەر ھەبە دەرھەتە يان ئالىنگارىيە لەم ناوچەبە و لە داھاتودا.

پزۇۋەى KM250 و چىرۇكى ئىكىستان و ئىنەرفلېكىسى كەندى

پزۇۋەى KM250 لە [كىلگەى گازى كۇرمۇر](#) بە كۇزمەى 806 مىلۇن دۇلار دروستدەكرىت، كە وىلايەتە يەكگرتوۋەكانى ئەمريكا بىرى 250 مىلۇن دۇلارى ۋەك قەرز بۇ دابىنكردوۋە كاتىك لە كانوونى يەكەمى 2020دا دەستكرا بە پزۇۋەكە لەلايەن كۇمپانىيى ئىكىستانى ئەمەرىكىيەوہ. دواتر لە 2022دا ئەم كۇمپانىيا بەلايەن ئىنەرفلېكىسەوہ كىرپاۋەوہ دووبارە دەستكرا بەتەواوكردى پزۇۋەكە [iv]. پىويستە ئامازە بەوہش بەكەين كەوا لەسەرەتاوہ ھەردوۋ كۇمپانىيى بىلستەر و ھافاتىكى توركى ۋەك بەلىندەرى دووہم لەگەل ئىكىستان كارەكانىان جىبەجىدەكرد.

ئىستا، پزۇۋەكە سى لەسەر چوارى زىاتر تەواوكرادە، كە ئەگەر ئەو كارانەى دىكەى ماوہەتى تەواوبكرىت ئەوا رۇۋانە بەرھەمھىننى 250 مىلۇن پىنى سىجا گازى دىكە لە كىلگە گازىيەكانى كۇرمۇر و چەمچەمالەوہ زىاتر دەبىت، كە ئەمەش بىرىكى زۇرە ھەرچەندە پلانى فراوانبوونەكە لەسەرەتادا بۇ 500 مىلۇن پىنى سىجا گازى رۇۋانە بووہ بۇ ئەوہى ئاستى بەرھەمھىننى گاز لە ھەرىمى كوردستان بگەبەنرىتە 1 مىلار پىنى سىجا لەرۇۋىكدا.

بەپىنى زانىارىيەكان لەماوہى رابردوۋا كاركردىن لە پزۇۋەكەدا بەردەوام بووہ لەلايەن دانەگاز و ھاوبەشەكانىيەوہ، بەلام كارەكان ۋەك ئەو رۇۋانە نىيە كەوا لەسەرۋو 1500 كرىكارى كۇمپانىيى ئىنەرفلېكىس و بەلىندەرەكانى كارىان لە بنىاتنانى پزۇۋەكەدا دەكرد؛ ھەرچەندە [ئىنەرفلېكىس](#) ئامازە بەوہدەكات كە رىۋەى 85% كارى پزۇۋەكەى تەواوكردوۋە، بەلام بەپىنى زانىارىيەكان رىۋەكە لەسەرۋو 75% ۋەبە و كارەكانى ۋەك بىناسازى، دانانى ئامىز و كەرەستەكانى پزۇۋەسەى بەرھەمھىننى گاز، كرىنى ئامىرەكان تەواوبوۋە، لەكاتىكدا كارى زۇر وردى ۋەك بەستتەوہى كىپل و واىەر و كارەبايى پزۇۋەكە ماوہ، كەئەمەش ھەم وردە و ھەمىش كاتى دەوئىت بۇ ئەنجامدان و تەواوكردى ھەرچەندەش رىۋەبەكى زۇرىش نەبىت.

كۇمپانىيى ئىنەرفلېكىس لە راپۇرتى چارەكى يەكەمى 2024دا [v] ئامازە بە كەمبوونەوہى داھاتى كۇمپانىياكە دەكات بەھۇى دواكەوتن و زىادبوونى خەرجى پزۇۋەى گازى KM250 كوردستان، كە بە EH Cryo ناسراوہ. كۇمپانىياكە لەو بارەبەوہ دەلئىت "كۇمپانىياكە پىششىبىنى زىادبوونى تىجوۋى خەملىنراۋى تەواوكردى پزۇۋەكە دەكات و ئەمەش وادەكات كە 41 مىلۇن دۇلار زىانان لىبەكەوئىت".

لەلايەكى دىكەوہ باس لە ھاتنى كۇمپانىيى [ھافاتىكى توركى](#) دەكرىت بۇ تەواوكردى پزۇۋەكە، كە پىششىوترىش بەلىندەرى دووہمى جىبەجىكردىن بووہ لەم پزۇۋەبەدا. ئەگەر ئەم كۇمپانىيا توركىيە راستەوخۇ پزۇۋەكە لە دانەگاز و ھاوبەشەكانىيەوہ ۋەرىگرىت، ئەوا نابتى ئەوہش نادىدە بگرىن كەوا كۇمپانىيى ھافاتىك لەسالانى رابردوۋا بنىاتنەرى ھەر سى وىستگەى كارەبايى [ھەولنىز](#)، [سلىمانى](#) و [دھۇك](#) بووہ ونزىكەى سالىك زىاترىشە مىكانىزىمى نوپى پارەدان بۇ ئەو گازەى وىستگەكان بەكارىدەھىنن و كۇمپانىيى دانەگاز دابىنى دەكات ھاتوۋەتە ئاراوہ.

---

i] *News details.* (n.d.). <https://www.adx.ae/english/pages/NewsDetails.aspx?viewid=20240820093531-DANA> 19 Aug] 2024

/ii] <https://www.danagas.com/operations/kri>

iii] Iraq Business News. (2021, April 26). *Dana Gas resumes \$600m expansion in Iraq | Iraq Business News.* Iraq Business News | All the Latest Business News From Iraq. [/https://www.iraq-businessnews.com/2021/04/27/dana-gas-resumes-600m-expansion-in-iraq](https://www.iraq-businessnews.com/2021/04/27/dana-gas-resumes-600m-expansion-in-iraq)

iv] Exclusive: Attacks on major Iraqi gasfield drive out U.S. contractors | reuters. (n.d.). [/https://www.reuters.com/business/energy/exclusive-attacks-major-iraqi-gasfield-drive-out-us-contractors-2022-08-30](https://www.reuters.com/business/energy/exclusive-attacks-major-iraqi-gasfield-drive-out-us-contractors-2022-08-30)

v] Enerflex Ltd., E. (2024). Q1 Quarterly Report. In *Management's Discussion and Analysis* (pp. 20_24). <https://www.enerflex.com/wp-content/uploads/2024-Q1-MDA-and-Financials.pdf>

.vi] *Reducing Gas Flaring in Arab Countries a Sustainable Development Necessity Shared Prosperity Dignified Life*